

Mégis kellene az a lánc, végén a karabinerrel, amit a múltkor itt hagytam. Ha még megvan. Meg a doboz is.

Ott van, ahova lökted, vigyed. Ott a fal mellett megtalálod.

És most visszaadom a pénzt is, amit tőled kaptam. Te meg add vissza nekem a mazeditot. A gátőr nem tudta aláírni, hogy átvette.

Sajnálom. Az már rég nincs meg. Még aznap túladtam rajta.

Kár. Nagyon kellett volna.

Hanku az udvaron leoldotta derekáról a drótkötelet. Megállt szemben Delfinával, és most az ő derekára tekerte. Miközben a végét, hogy ki ne bomoljon, a tekerics alá szorította, át kellett ölelnie az asszonyt.

Szólj, ha túl szoros, mert lazíthatok rajta.

Vette a láncot, és átfűzte a drótból sodort öv alatt. Végét a karabinerrel nadrágszíja csatjához kapcsolta. Közben az asszony homlokán a féktelen szerelem havasi rózsáit bámulta.

Látod, azt a kenegetős szeszedet otffelejtetted.

Tényleg. Kicsit megzavarodtam.

Pedig Korkodus direkt neked küldte.

Valahogy kiment a fejemből.

Látod, látod. Máskor figyelj ám jobban.

Hát majd máskor. De maga, ha egyszer ráér, még érte mehetne.

Ha el nem felejtem.

Biztos ott találja még a polcon. Aztán tartsa is meg. Mostantól majd magának is kelteni fog.

Imre Flóra

AZ ARCÉLED

az arcéled a félsötétben
lent az idő hullámai
szénrajzvonala mélyszürke égen
a tengert itt csak hallani

csak a szagát érzi az ember
emelkedik-süllyed a hold
fogyóban utolsó negyedben
ki tudja volt-e ami volt

csak a tenger hullámai
az idő örök partra néz
a kesernyés-sós szag ami
édesebb mint a füge méz

csak az emlék ujjammal néznem
az arcéled a félsötétben

Markó Béla

CITERÁS TÜCSKÖK

Citerás tücskök, cimbalmos kabócák
egyként húzzák görögnek, nem görögnek,
és elmúló hazáddal egybekötnek,
bár más az ég, s másak a levélformák

a más formájú fákon, de a tücskök
azt zengik itt is: csak a cirpelésben
lehetsz te otthon, egy-egy cirrenésben,
ahogy hullatják az apró ezüstöt

a hullámokkal küszködő homokra
s a fényben fürdőző kagylóromokra,
mert ebben az örök kabócazájban,

mindent elborító tücsökrobajban
átfordul lelked lassan ógörögre,
szól a zene, s te hallgatsz mindörökre.

GÖRÖG TÁL

A verőfény, mint egy nagy görög tálban,
szétömlik az Égei-tengeren,
a hullámokon úszik a fejem,
s nem az enyém a testem, sem a lábam,

sem a kezem, mert elrejtí előlem
részeimet a víz, és elsodor
saját magamtól, ott lent valahol
kioldódom, egy fej marad belőlem

itt fent az ezüsfényű, véres tálcán,
s ez így van jól, a többi úgyse volt
egyéb talán, csupán afféle álcám,

forró rejtőzésem, s most egy csapásra
megszabadul az élőtől a holt,
és magam vagyok végre-valahára.

GÖRÖG PARTON BALÁZZSAL

Nézzük a tengert: egy távoli lángot,
ha gyúl a reggeli nap odaát,
partra vetett hal hófehér hasát
s egy remeterákot, csak ennyit látok,

és végtelen vizet, megfejthetetlen
hullámokat, néhány színes követ
és világoskék láthatár-övet
körös-körül, üresedő szívemben

csupa fenséges, kusza törmelék,
míg aranygyapjút gyújt a messzeség
ujjongó kisfiamnak, izgatottan

mutatja hőseit, telis-teli
lándzsákkal a víz, s én egy tengeri
sün tüskéit látom csak a homokban.

KABÓCÁK AZ AKROPOLISZ TÖVÉBEN

Kabócák fülsiketítő zenéje
az elszürkült olajfák sűrűjében,
itt az örök Akropolisz tövében
nem csillapul már vagy kétezer éve,

mintha beléjük menekültek volna
mind, akik egykor erre jártak-keltek,
szenvedő, békételen görög lelkek,
mintha itt élne tovább az agóra,

hiszen kétezer nemzedékkel régebb
ugyanitt s éppen ugyanígy zenéltek
az öntudatlan kabócazenészek,

ne számláld hát a sok-sok görög órát,
elmúlnak úgyis, s ha van folytonosság,
ennyi van csupán: Isten s a kabócák.

Nádasdy Ádám

JÓ RECEPTEK

Bizonyos távolság – igen, tudom:
az segíthet a zűrös dolgokon.
Bizonyos szűkszavúság jó recept,
mert egy-két nap alatt savót ereszt
minden beszéd, ha patakszani hagyjuk;
inkább kis adagokban, frissen adjuk.
Bizonyos érdeklődés – szeretik,
az osztályozás hízeleg nekik:
„Tudod, te az a fajta vagy...” Naná.
A semmilyen is odatartaná
az orcáját, hogy ő valamilyen.
De savóíze van és nem hiszem
a saját szavamat. Szűkszavúság.
Bekötve duzzadok, szűkszavú zsák.

ÚTBAN A KÖZPONT FELÉ

S ha semmiről sem vennék tudomást?
Mennék előre, biccentve jobbra-balra:
kezicsókolom, szervusz, szia.
Meddig lehetne? És én lennék pofátlan,
vagy ők? Ha visszaköszönnek, az ő bajuk.
Mennék előre, hajló sás között.
Nem kell érdemi reakció, nem tudok
betérni asztalukhoz. Mind szomszédok,
csókolom, jónapot. Nézzem az arcokat?
Az utat már tudom, bepótoltam a leckét.
A portás előtt (legfőképp!) merev nyakkal
kell elmenni, nehogy kérdezzen bármit is.
Azt válaszolnám: a Központba, persze.
Ott kell lennem, énrám számítanak.
Lehet, hogy nem számítanak, de arról
most legfőképp nem vennék tudomást.

BOLDOG, BOLDOG IDŐK

Anyagtalan szorongás –
boldog, boldog idők!
Befűzetlen cipők,
izzadt, tavaszi zsongás!

Kibontanám kezéből
a könyvet, hírlapot;
aranycsészét adott,
iszom a tenyeréből.

Képtelen szomjas érzés,
áthajt a városon,
magammal vonszolom,
tapasztja rám a féltés.

Ez a harc lesz a végső,
ó, mély, gyönyörű szem!
a víz alá viszem,
görcsösen ráng a légsző.

HOSSZÚ ZSINÓRON

Akkor hát szállni, jó,
most már hosszú zsinóron.
Fog a fiú,
lent szaladgál a réten,
én szállhatok,
csapkodhatok a napban:
rombusz-pofájú sárkány,
félköríves
mosollyal selyempapír testemen.
Így, megkötözve
szállok a szél torka felé,
a halál torka felé nagy vidáman,

visszaránt majd úgyis a fiú,
horgonyom.
Szorong, nem enged túl magasra
s a leesésemet
rohangálással képzelem
megakadályozhatónak.
Talán elkap, talán rázuhanok,
talán elröpülök.

VAN EZ A LAKÁS VAGY NINCS?

A Bródy Sándor utcában van a lakás,
Pesten – most többet nem mondhatok.
Lépcső, de nem sok, kert, félemelet,
hátrafelé néz, sok nagy üvegablak.
Üres. Van egy szivacs, egy ruhaakasztó,
amik úgy ottmaradtak. Gondoskodást vár.
Tőlem, de én nem örököltem. Álldogálok.
Kiadjam? Felújítom? Elfelejtsem?
Húsz évre bezárjam s utódaim
baglyot, patkányt, gombát találjanak?
Muszáj lesz ott laknom. Néha. Időnként.
Nem is biztos, hogy üres. Bababútor
fog előkerülni, lányok szaga,
kis kredenc, serpenyő kis hússal, csöppnyi vécé.
Nem bírok mindennel törődni, értitek?
Pókok jönnek, salétrom, a zománc,
a zománc a sok ablakkereten.
Ajánlok egy megoldást: én törődök
ezzel az egésszel, hajlítom a gerincem,
de akkor másra ne kelljen figyelni.
És én döntöm el, hogy bánok velem.
A szeretőmet fölviszem, s laposra
döngöljük a játékedényeket.

Ágh István

SZKÍTA ARANYKINCSEK

Rengeteg látogató gyűlt össze, épp zárás előtt,
a Nemzeti Múzeum időszak kiállításán,
a tárlat szűkös labirintusában, mintha kurgán
belsejében haladtunk volna a rejtett
sírkamra felé, melyet keresztmetszeti kép
ábrázolt gyeptéglás, ránehezülő földréteggel,
s az áporodott, levegőtlen helyen, képzeletben
már-már egy saját élve temetést kínlódtam végig.

Mielőtt a letűnt birodalom maradványaiból
ismerkedtem a nomádok túlvilági országával,
szeretteimben fogatkozva, alig múlt hónap
temetés nélkül, s ez a fullasztó kényszerképzet
biztosan azért lepett meg, mert mindig elfelejtem,
hogy a halottak nem érzékelnek semmit, és szinte
együtt szenvedek velük, míg ők kinyúlva,
csukott szemmel őrzik mivoltuk titkát.

Kiismertem, akár a fronthatást, melyik idegszál
rándul görcsbe, ha lesújt a váratlan gyász hír,
miként csökken a pulzus a beletörődéstől,
miképp váltakozik a részvét kárörömmel, önféltés
halálvágygal az összezavart visszaszámolásban,
milyen nagy a búbánat szenvedélyének kísértése,
s nehogy a kandeláber füstjére szokjam,
a lélekharang egyhangú dallamába szeressem.

Egész évszázad kimúlását kínlódtam végig
sokadmagammal, lassan fogyó sorokban,
mind közelebből hallván a sírba eresztő
kötelek nyüsztését, s ahogy a koporsó dübörög,
mintha szédülten magam fölé hajolnék,
úgy ejtettem a hantok közé virágaimat,
hiszen a véletlenül múlt megint,
melyikünk engedi el a másik kezét utoljára.

Azok a kiállított ókori tárgyak nem estek távolabb
eredetüktől, mint az e havi elköltözötték tőlem,
létüket villantják bennem, akár viselőjét az ékszer,
pedig alig követhető, ki birtokolt ekkora gazdagságot,
csak a jelenlevőt ámitja évezredekkel később
az aranyszarvas örök világosságának fényessége,
az anyag halhatatlan lelke, az úri tollazattal
fölékesített Pegazus aranyszárnya.

Szerszámveret, ivókürt, nyakperec, s megannyi
égi jel ragyogott a végtelen sötétségből,
kiválva kora málladékából, mint csont a húsból,
bizonyítván, hogy időnk egymásból következik,
ám mikor a nagyasszony aranytükrébe néztem,
nem láttam magamat, sem azt a keleti fejedelmet,
akinek váltott lovai a feltámadás ígéretével
ügettek, ködbe vezetett birodalma fűvén.

Kántor Péter

CSAK AMI KELL

Nem tudta pontosan, mi van a zsákban,
amit cipel. – Pakold ki, ami nem kell!
Csak legyintett; megszokta vinni már,
ami belekerült a zsákba egyszer.

Kártyák és kulcsok, cigaretta, bicska,
s tárgyak, amik többek, mint tárgyak –
egy gesztenye, egy könyv, egy füzet, egy toll,
emlék-kavics, testetlen árnyak.

És amit nem is tudna megnevezni,
ha akarná se. – Tarts meg! Vess el! –
összel suttognak így a levelek a fának,
mely nem bír róluk csak ködös sejtelemmel.

Azt a cipőfűzőt nem dobja ki, hogy is ne!
Vagy nem is cipőfűző, csak egy madzag,
aminek nincs se eleje, se vége,
de amíg birtokolja, addig gazdag.

Minden eshetőségre kéne az a bicska?
És az a telefon a zsák zsebében?
Csak legyintett: Ugyan! Ámbár ki tudja?
Milyen hegynek fel itt a sík vidéken?

Nem tudta pontosan, mi van a zsákban,
s ha mindent kiborítana, hogy lássa egyben,
akkor se tudná. – Csak ami kell, csak azt! –
azt kipakolja mind, hogy el ne vesszen.

Esterházy Péter

A HIRTELEN BARÁTSÁG

Egy meg nem írt barátság eredendően ezt a címet adtam és éppen azért nem írtam meg mert nem lettünk igazából nem lettünk barátok semmik se lettünk illetve majd lesz egy fordulat a végén a semmi felől a minden felé pedig jól indultunk ő volt az idősebb ez így is maradt és ha élne most is idősebb volna de hogy ez idő szerint mi a helyzet azt nehéz megmondani már több évet számlálok milyen hülye szófordulat nem számlálok de van többem van mint neki valaha ám ezt nem kivagyiságból említem csak a számok miatt mert bárhog is úgy gondolok rá mint idősebbre ő tette meg hajdanán az első lépéseket nem is lépések gesztusok egy gesztus egy darab gesztus de az azt jelentette azt szándékozta jelezni mit is hogy egyívásúak vagyunk effélét fegyvertársaknál több összetartozásnál kevesebb szívesen öleltem meg ha találkoztunk örömmel a sejtjeim örültek a sejtjeim húzódtak közel hozzá jólesett az arcába nézni a nevetős szemébe jó ember ez volt az első ami róla eszembe jutott eposzi állandó jelző derék ember és ezen egy ideig tegyem hozzá kajánul egy ideig az sem változtatott amikor az a váratlan hidegség jelent meg a szemében amit vonakodva akartam csak tudomásul venni azt a nyilvánvaló tényt hogy ez megvetést jelent fölényt fölényességet lenézést amely ez az egész konglomerátum ez a ridegségben fogant morálhóbelevanc szintén a nevetősségben mutatta meg magát csak hogy én lassan mintha buta volnék láttam meg hogy ez a nevetősség nem az a nevetősség erkölcsi alapon vetett meg azt hiszem egyszerűen árulónak tartott áruló aki elárulta a kultúráját pontosabban a népének a kultúráját egyszersmind a hazáját is vagy a nemzetét mit is még talán ennyi elég is ja még valami pénzezés is volt szerintem a legpimfebb pártpolitikai izék fordítottak minket szembe és ehhez keresett ő még erkölcsieket nem is kellett nagyon keresgélennie mert ebben inkább neki volt igaza úgy érte hogy a politikai különbözős már csak következménye volt a kulturálisnak de mindegy lényegében nem hittem a szememnek konkrétan a fülemnek ennek ellenére egy ideig tartottam magam a „jó ember”-látomáshoz azzal etetve magamat azzal a jelképes szófordulattal hogy hát a gyerekeimet továbbra is gondolkodás nélkül rábízám és csak lassan jutott az eszembe hogy a gyerekeim közben felnőttek vagyis senkire nem lehet őket immár bízni természetesen főként ránk nem az apjukra anyjukra immár mindenesetre senki immár nem profitálhat ebből a rábízhatósági föltételezésből egyrészt másrészt meg hát mi mindennel tömné teli szegény pulyák fejét mindazonáltal a barátság egyértelműen miattam vagy ahogy itt az utcában mondják engem végett nem szökkent szárba rajtam bukott el sokkal korábban még akkor amikor nem mondtam meg neki hogy nem tetszik az amit csinál a munkája hogy mindközönségesen rossznak tartom a filmjeit nem gyávaságból vagy kétszínűségből nem szóltam hanem olyan reménytelenül rossznak tartottam őket javíthatatlanul rosszaknak hogy arra nincs mit mondani nincs a mondásnak értelme de ettől nem ijedtem meg azt hittem és ez volt az igazi butaság a pusztá ökörség azt hittem leválaszthatók róla a filmjei hogy volna egyfelől a nevetős szeme a mondjam így normalitása az arányos természetessége alkatának eredendő kedvessége és másfelől az akarnok filmjei lólábfilmek így hívtam lógtak ki az erkölcsi ideológiai hazafias lólábak hemzsegték a lólábak egész lólábdugó kerekedett a filmjeinél lólábdagály Istenkém de hülye vagyok próbálnám csak magamról leválasz-

tani azt amit csinállok vagyis egyre őszintéltenebb lettem vele és nyilván ő is velem ez fájhatott neki a saját őszintéltensége mert azt mindig láttam szerettem is érte hogy örül az őszinteségének mindenféle őszinteségnek örült élvezte is és az meg természetes nem lobbantatható a szemére hogy a saját őszinteségének a határait nem ismerte föl nem ismerhette föl nem bíztam benne és nyilván ő sem bízott bennem ott hallgattam ahol mondanom kellett volna valamit és beszéltem ahol a csönd lett volna kívánatos talán szükséges is vagyis folyton fecsegtem ha hallgattam ha beszéltem még ott ültem minden filmbemutatóján prómier mondta mindig hosszú ő-vel mintha őt ez nem is érdekelné büfé mellett könnyű hazudni ezt most magamra értem de ez is egyre nehezebb lett nehezebben ment nem ment flottul a hazudás a végén már menekültem a tormás sonkatekercek elöl vagy közül szinte szaladtam iszkoltam a jó szó iszkoltam a kaszinótojások súlyos árnyékából a filmekben egyre többet beszéltem a jóról és a rosszról főleg a rosszról és azon belül is inkább a Rosszról vagyis a Sátánról aki ideiglenesen bár de jelentős területeket foglal el a Mindenhatótól és aki beszélt az egyre határozottabban átlátott ezeken a mesterkedéseken a picsába nem is folytatom mintha Isten egy alhadnagy volna de lényegében főtörzsőrmester aki kellemetlenül vigyázza a körletrendet a szakralitást és hazafias érzéseket a fiatalkori ártatlan tiszta törekvését a jóra szépre nemesre ami azt hiszem bár nem akarnám kóserolni magamat annak idején a legfőbb kapocs lehetett közöttünk a habarcs fölvaltotta szóval mintha e törekvések célba értek volna és most ő ott ült a jóság közepén mint egy keresztes pók szándéktalan de találó szójáték és leste az áldozatait vagy talán nem is egy vidéki plébános rossz egyszerűsége szűk szellemi horizontja és régi jó megbízható jósága keveredett evvel az új kevély magabiztossággal cinikus nem volt sosem szellemi tompasága mindig élénken sőt olykor váratlanul öntetszelgően villódzott villódzott ez jó én voltam a zsűri elnöke bálanyája én így mondtam amikor azt a nagy díjat kapta ami valamelyest zavarba is hozta szerette ha mellőzik nem azon nincs mit szeretni a mellőzés önmagában akkor is ha van haszna ha és ez mindig munkát jelent ha hasznot húzunk belőle többnyire a munkánk vagy a szemléletünk az értékekhez való viszonyunk húzza az előnyt sok minden javára fordítható a mellőzés ám arra vigyázni kell hogy öncsalással ne kavargjunk bele de önmagában szürke kietlen mint egy rosszul fűtött szoba nyirkos didergés szerette ha látják hogy mellőzik és tényleg kicsit mellőzték is mellőzve volt bár azt nehéz megmondani hogy többet érdemelt-e hisz mindenki többet érdemel vagyis nemdebár senki nem volt közöm a döntéshez a pódiumon is csupán álldigálnom kellett más tartotta a laudációt más adta át a díjat álltam és mosolyogtam mint egy fasz abban a pillanatban amikor át kellett volna vennie az aranyozott régies metszésű betűkkel betvekkal ahogy apám tréfálkozni szeretett volt írt diplomát meg az örök hollóházit elfehéredett hátratáborodott egészen közel álltam hozzá ha jók a reflexeim el is kaphattam volna de még azt sem vettem észre hogy valami komoly meg se mozdultam csodálkozva néztem mit csinál mintha tréfálna hogy mintegy ellép a kitüntetés elől dölyfét szerénységbe rejtve de ezt inkább most gondolom akkor nem akkor csak bámultam mosolyogva ahogy esik hátra a pódiumról feküdt a földön élettelenül mintha színházi takarásban a nézők a nyakukat nyújtogatták mi történhetett miközben az állandó operatőrje tehetséges kis patkány izgatottan nyugtatott mindenkit elő szokott fordulni ismételtette elő szokott fordulni csak gyorsan vizet vizet vizet gyorsan a laudátor a test mögé lépett majdnem tetemet írtam lehajolva a hóna alá nyúlt segítsen már neki valaki sikoltozott a kis patkány reflexszerűen hátrébb léptem az oszlop mögé a derekammal bajlódtam megint nem veszélyes de éppen azért és nem akartam magyarázkodni uraim rakoncátlankodik a derekam remélem megértik húzták kifelé hátrálva a magatehetetlen testet mintha váratlanul ólomnehéz rongyot fölcső-

szott az ing a hasán sárgásfehér kelt tészta a szeme nyitva maradt de nem volt tekintete vagy fordítva mintha rám nézett volna s látnánk a tekintetén hogy nem vagyok vizet gyorsan vizet miközben a közönség tovább duruzsolt nem inkább morajlott az operátor két ügyes mondattal megnyugtatta őket még soha senkit nem nyugtattam meg mondattal a színpalak mögött mint egy zsák a falhoz dűtve ült az akit nem nevezhetek barátomnak magához tért rám mosolygott és kezét a kezemre tette érzem kényszerűen egyszerűsítem a történetet úgy vagyok evvel mint a fizikusok vagy az elemi részecskékről beszéllek vagy a Kárpátokról nem tudom ezt egyben látni ezt a temérdek szemétséget önzést sértettséget gecizést frusztráltságot rosszindulatot butaságot és tisztességet jó szándékot segítőkészséget illetve ezeket még tudom de mit tegyek mit is tegyek a csendes megvetés hosszú évei után a keze érintésétől rám törő izgatott örömmel váratlanul rám támadó heves szívdobogással az én nevem volt az utolsó szava én voltam a Licht az éjszakában szájalmas bárhogyan van is a fiatal tudósgeneráció zavart szájalommal tekintett a világegyenletet firtató Einsteinre bár talán inkább kajtatta mint firtatta.

Nádas Péter

SZERELMETES SUGDOSÓDÁSRA AJÁNLOTT OBLIGÁT MONDATOK

Ölni jó, jó bizony. Nagy kár lenne az ölést betiltani.

Érzed a visszafogott lélegzetet. Fulladsz, még belédöföd a késedet, holott szembefütyül veled vad Boreas.

Eltévedtem, nem tudom, hol vagyok. Minden bizonnal megvakultam, körvonalakat sem látok. Mint aki végtelen orosz hómezőn tévelyeg. Nem találok haza többé. Nincs iránytűm, nincs pénzem villamosra, nincs machetém, nincs kelevézem, nincs egy rendes géppisztolyom, amiből sorozatot lőhetnék. Nem tudnám magam megvédeni.

Megölni.

Nem tudom, hol vagyok. Szomjazom. Nem tudom, áll-e még a vár, az otthonom. Kérem, könyörüljön meg rajtam. Jézus Krisztus és Rainer Maria Rilke nevére kérem, segítsen fedél alá, adjon vizet, csillapítsa éhségemet, ossza meg velem meleg ágycsészét, párnáját, teste takaróját.

A koldus én beszél így, a vándor én beszél így.
Elmegy és visszatér, elmegy és visszatér,
az óceán ritmusára állították be
a pulzusát.

Ne félj, legalább ne szorongj, végül minden rendbe jön,
s így tovább.

Legalább a jövődben bízz, s így tovább. Nincs értelme
szoronganod, hogy nincs értelme így tovább. Sirámaiddal a bajt
tetézed, s így tovább.

Az én felejt, és hiú reményt táplál a mi.

Leharapom a fejed, szétharapom
a szád, te édes, széttéplek, kihörpölöm a gerincvelődöt és
az utolsó csepp nyáladat, a bimbódba harapok,
leharapom kicsi fütyülődöt, hamm,
megeszlek, így szeretlek, telitömöm a bendőmet
veled, a fenyegető telet élem túl belőled.

Ilyen az éhes szerelmes én.

Magadban nem vagy, te ostoba. Hiába keresed,
1 nem létezik. Vagy 1 Isten neve 1.
A vágyott szám 2 a tébolygó lelkek között,
a páros. Ezzel szemben minduntalan olyan megszentelt
3 jut nekik, amitől nem tudnak szabadulni.
Hacsak nem kapaszkodnak bele a negyedikbe.
4 ellenben túl sok, nem belátható,
messzi túl van vágyott pároson, halmaz,
tömeg, válogatatlanul hevernek benne
egymáson a világ vadidegen eszméi és tárgyai,
semmihez és senkihez nincs közöm –
5, 6, 7, 8 között
nyomtalanul merülsz alá az idegen érzések tömegében.

Öljél hát, az egyetlen igazi öröm, a pengét
élőbe mártani. Húsába, bordája között izmos szívébe,
a csipkés tüdejébe.

Ahol a helyi illemszabályok időlegesen nem támogatják vagy
egyenesen tiltják, lopjál legalább jó sokat a szupermarketekben.

Bármit. Fogkrémet. Zsemlemorzszát.

Ha sánta jön az utcán, mintha csak véletlenül, lökd föl.
Nem kell attól tartanod, hogy a tömeggyilkosságok ideje
ne érkezne el. Elérkezik, addig a kis gonosztettek és
a nagy mulasztások legalább olyan fontosak.

A nagy szabadrablás kárpótolni fog az elvesztegetett évekért.
Adót addig se fizess, fizesse más. Attól se tarts, hogy lenne
olyan

cselekvés, amit a te egyetlen kegyetlen Istened ne helyeselne.
Az emlékezet kezdetétől olyan az Istenünk, aki
a cselekvést előbbre valónak tartja a tudásnál.

Sőt, ez a mi Istenünk, akinek neve legyen áldott örökkön
örökké,
a mi érdekünkben alaposan meg is cenzúrázza
az akadékoskodó kérdéseket és ellenvetéseket.
Ha megfelelő az osztalék, akkor például ne legyél kíváncsi rá,
hogyan bankod miből csinálta, az ég madarai sem kérdezik,
hogyan mit egyenek és mit igyanak, ha az Úr úgyis ad nekik.
Ha tudnád, sóbálvánnyá merednél.

Persze a nagy cenzúrázás közepette még mindig kérdés maradt,
drága egy felebarátom, hogy létezik-e
a híres. Mindenre kész ego vagyok-e, netán nem én
gondolom, hanem az anyagban van
minden szó és minden mozdulat előre megírva,
értjük úgy, hogy az anyag struktúrája jeleníti
meg a logosban önmagát, s akkor
a szabad akarat is e világi nevetség tárgya lesz.
Genetikus programok és biokémiai folyamatok
végeredményeként egyszerre többféle funkció vagyok,
számtalan vagyok, én nem vagyok, mert
minden egyes ismert és ismeretlen tulajdonságomra lesz
egy lehetséges énem, válaszom, s így tovább.
Tébolygó lelkek világnagy opportunizmusára
így adnak a tébolygó lelkek világnagy abszolutiót.

Itt dobják utánad álmaid nagy illatát, jövőd
mosóporát, ma mindenütt akció van, vedd és
vidd, egyszeri ajánlat, csak neked, az év
minden napján legyél nekem az egyetlen százezredik.

Igazság szerint legfeljebb azt gondolhatom, hogy
lélegeztető készüléken vagyok, zabológépen vagyok,
baszógépen vagyok, szarógépen vagyok,
ezeken a gépeken használom le anyagomat –
anyagommal alakul a biokémiai mintám, tegnap például két
élettanilag hasznos szellentés szünetében mintám szellemében
egyetlen esetlegesen kiválasztott másik szarógépnek vallottam
örök hűséget.

Énem funkciók sokasága, folyamatok helyszíne.
Minden érzelmem funkcionális illúzió, a gyűlölet és a
gyilkosság sem kivétel.
Ami azt jelentené, hogy tényleg megérkezett a régtől vágyott
paradicsomi állapot. Nincs mit számon kérnünk egymáson.
Jól sejtettük, hogy caritas sem létezik.

Te, te koszos idegen, te mocskos zsidó, te köcsög, te
buzi, te cigány, te, te pifke, te kánáke, te bozgor,
te oláh, te tót, te aljas, te, te gój gané,
te kibaszott kurva, te, te pinabubi, te faszszopó, te,

te seggnyaló, te faszverő, te botor néember, te néger
te nem vagy ember, te barom, te idióta, te asszonyi
állat, te édes kis bolondom, te, te kis bestia, te én imádlak.

Ez hallatlan, én teljesen fel vagyok dúlva, háborodva, ilyen
nincs. Én nem hallok jól, ez nem lehet igaz, velem ilyesmi
nem eshet meg, én nem hiszem el, nekem ilyesmit ne mondjanak.

Nekem, nekem, nekem, nekem, nekem mond ilyet.

Miként korábban, a lisszaboni földrengést követően, Auschwitz
után is felmerült a teodicea nagy kérdése, ami még korábban
szöget ütött már Epikurosz fejébe is, holott neki még
kétszázhetvenkét évet kellett volna a mi Krisztus urunk
születésére, kétezer-huszonhét évet a lisszaboni földrengésre
várnia, de nagy okosan nem várta ki. Auschwitzot sem
várta ki. Rögtön azt
gondolta, hogy három eset van.

Isten nem mindenható.

Isten nem jó.

Isten nem létezik.

Ha viszont mégis lenni találnának
istenek vagy közülük akár egyetlen I mindenható, akkor
kétezer-kétszázhetvenkét vérgőzös év után,
mégiscsak választ kell majd kapnunk arra a kérdésre, hogy
miért ilyen vérnösző, haszonleső, főleg miért ilyen végtelenül
ostoba
ez a mi I Istenünk.

Kérdezi a deduktív logikára szoktatott számító én.

Más kérdés, hogy a pénzesládikádat jól eldugdta-d,
elég mélyre ástad-e, a bejárati ajtót vajon négy zárral,
vaspántokkal, vasláncokkal és lakatokkal jól lezártad-e,
ahogy saját öntudatod és a biztosítód viszontbiztosítójának
biztonsága megkívánja, nincs-e szivárgás a pincében,
gázszivárgás, vérszivárgás, vízszivárgás,
a konyhában és a fürdőszobában vajon elzártad-e az átkozott
vízcsapot, a vércsapot, a gázcsapot, a gennycsapot,
a zsalut, az ajtót, az ablakot
vajon jól becsuktad-e,
égve hagytad-e a folyosón a villanyt,
egyszóval mi történik az agyadban, az ereidben, a beleidben,
mire fogsz te innen hazamenni, áll-e még a vár, a szent
otthonod, s ha óvatlan vagy, akkor
nem ontják-e ma véredet.

Szól a bizalmatlan, szorongásra, katasztrófára mindig
kész én. Ő nem engedi megcenzúrázni sürgető kérdéseit.

Egyre kérem, ne csináljon nekem botrányt. Ne viselkedjen ilyen botrányosan. Maga itt nekem botrányosan viselkedik.

A legfajsúlyosabb kérdéseket, legalábbis Kant szerint, maga az értelem teszi fel. Talán az elme hallatja kérdésként a sors szavát, esetleg az értelem szerkezeti rendje visszhangzik a koponyák velővel telített terében.

Hová mész haza. Elvileg ez egy pofonegyszerű kérdés lenne.

Egy olyan dolog, jelenség,
legyen akár ember,
amely több dolog összege,
örömeiben és fájdalmában sem tud úgy beszélni,
hiába rázza sorsa, mintha
egyetlen dolog lenne,
vagy nem tud úgy beszélni,
mintha az egyetlen ne lenne egynél jóval több.

Hol van az otthonod, van-e.

Ember, ne üljön már ilyen kényelmetlenül, engedje el magát. Magát valami, látom, zavarja, megzavarta. Gátolja. Félek, én zavartam meg a nagy műélvezetében. Nem fogom zavarni, ígérhetem. Ószintén szólva csak azért zavartam, bocsánat, bocsásson meg, megbocsát? mert valakinek el kell mondanom. Nem tudom magam túltenni e szorongató sorskérdéseken. Egy ismeretlennek sokkal egyszerűbb elmondani, hogy a szorongástól görcsbe rándul a testem. Amit értsünk úgy, hogy a gyomrom, a végbelem, a végbelem gyűrűs izma, napokig nincs székletem. Holott a testem, a testem igazán nagyon fontos nekem, nekem.

Már ne is haragudjon, hogy ilyen kis altesti dolgokkal terhelem, terhelem, terhelem. De azért az mégsem járja, hogy mi emberek az ilyen kis altesti, testi, gondjainkat ne tudjuk egymással megosztani, osztani. Az emberiség nevében, nevében, el kell túrnie, túrnie, túrnie. Remélem, legalább a szám nem oly bűdös, bűdös, hogy ne tudná a humanitás jegyében elviselni.

El kell engedjem magam.

Az öröm kitörő, a bánat végtelen. Tessék, vigasztaljon meg, meg, meg örömmek sincs semmi akadály, dálya, dagálya. Ha vannak még tartalékban érvei, vei. Én igazán meg nem vigasztalhatom. Végtelen bánatommal én, én, én, leszek itt az egyetlen örömhír, hír, hír.

Darvasi László

A MAGYAR ÍRÓ TÁMOGATÁSA

(Az irodalom ellenségei)

A magyar író életét támogatták sváb, szász, sokféle szláv, román, francia, spanyol, zsidó, itáliai, hanti, mansi és egyéb földekről származó élveteg, szorgalmas, szószátyár és hallgatólag ősei.

A magyar írók cigány ősei is támogatták.

A magyar írók támogatta pogány, kálvinista, pópista, hugenotta, baptista, anabaptista, valamint izraelita vallású rokonsága, s ők mind megvitatták a támogatás mértékét, módját, idejét, formáját, különbnél külön lehetőségeit, minek következtében Feldenstein rabbi sértődötten elrohant Vecsés irányába, és azóta senki sem látta.

„Tisztelt Kuratórium, mint azt megtudtam, a napokban végre megtörténik a Teremtés oly régen – és persze joggal – várt eseménye. Az emberiség – azon belül a magyarság – szempontjából oly releváns pillanatoknak a megörökítéséhez kérek alkotói támogatást, mind havi, mind egyszeri térítés formájában, maradok tisztelettel, sk., a magyar író.”

Amikor a magyar író támogatásért folyamodik, magától értetődően a kérelem jellege dönti el annak stílusát, hangnemét, a kérelmező mondatok természetét. Szerelmi támogatás reményének esetén a stílus fennkölt, érzékeny, távlatos. Virágcsokor mögül szaval, azt hiszi, így titokzatosabb. S mintha bármilyen megoldás érdekelné, holott a magyar írónak ilyenkor – tehát szerelmi esetben is – minden kell. Aztán persze lábjegyzetekkel is beéri. Ez a helyzet nem tart tűrhetetlenül sokáig, mert a magyar író elhalálozik vagy újránősül. Pénzadományok, ösztöndíjak, egyéb értékek óhajtása esetén a magyar író hangja éppúgy elvékonyodik, mint bármely más embertársának a hangja. Aki kér, vékonyabb. Aki ad, vastagabb.

Szépen csillogó kitérítések kérések a magyar író hangja feszült (már régen meg kellett volna kapnia az illető érdeméremet), máskor sértett (az adományozót megalázó módon figyelmeztetnie kell), megint máskor kifejezetten kétségbeesett (a rettenetes telefonszámlát is neki kell fizetnie, amely abból a több száz hívásból fakad, amikor a többi író, a többi kurátort, illetve a magyar népet igyekezett rávenni, hogy támogassák az ő kitérítését).

„Tisztelt Kuratórium, nyomorúságos állapotok és rendkívüli nehézségek között dolgozom! Amint azt Önök is tudják, a Teremtés, illetve a Teremtő, aki ezt az oly régen várt eseménysort kigondolta, végrehajtotta és felügyelte, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Amennyiben a Tisztelt Kuratórium támogatásra méltónak talál, szerény eszközeimmel igyekszem őt korrigálni, ha pedig ez lehetetlen, újra megalkotni a világot. Maradok tisztelettel, sk., magyar író.”

A magyar írók regényének és számos verseskötetének megírásakor támogatta materializmus, ateizmus, idealizmus, az Isten, a jóság, a gonoszság, a hét főbűn. A magyar írók

odaadóan és pillanatra sem szűnően, máskor gyengéden, elementárisan, anyaian, zsarnokian, kacagtatóan, vacogtatóan, elementárisan vagy futólag, de támogatta és támogatta a halálfélelem.

„Tisztelt Kuratórium, félek. Maradok tisztelettel, sk., magyar író.”

A magyar író öltözködését támogatta Magyar Királyi Törvényszék, az Államvédelmi Hatóság, a Politikai Nyomozó Főhatóság, dr. Vida Ferenc elvtárs, tanácsvezető bíró, a magyar író felesége, a magyar író férje, a lakógyűlés, az utca, a nép, a nemzet, továbbá az 1944-es esztendő április havában meghozott, sárga csillag viselésére kötelező rendelet.

„Újból arra kérem a Tisztelt Kuratóriumot, hogy támogasson a hazám. A népem. A nemzetem. Maradok tisztelettel, sk., magyar író.”

A magyar író szélsőséges viselkedését, különös szokásait és döntéseit támogatta a Valeriána, az ópium, a morfium, a koffein, a koleszterin, az Estand, a bitó, az akasztófa, a kard, a pika, az ágyúgolyó, a puskagolyó, a puskatus, a Magyar Államvasutak, Tokaj, Villány és Szekszárd történelmi borvidékei, a Magyar Országos Söripari Vállalat és a többemeletnyi, csábító, személyre szabott mélység.

„Tisztelt Kuratórium, műveim szempontjából föltétlenül meg kellene ismernem a francia konyhák kifinomult világát, a Riviérát, az Escorialt, Velencét, Rómát, Párizst, Zürichet, Bécsset, Berlint és a Towert – utóbbira elég egy esős vasárnap délelőtt –, a brazil őserdők világát, az orosz tajgát, a fiúkollégiumok világát, a vándorszínészekerek nyirkosságát, a Mont Blanc csúcsát, a nőt, a férfit, a szerelmet, a halált.”

„Tisztelt Kuratórium, nagyon félek! Maradok tisztelettel, sk.”

A magyar író a többi magyar író is támogatja. Magyarországon, illetve a világon szinte megszámlálhatatlan magyar író él. A magyar író definiálása nem kevés gondot okoz a magyar írókra szakosodott tudósoknak, mert ahhoz, hogy valaki – én, te, ő, az édesanyánk, apánk, a kishúgunk – magyar író legyen, nem elengedhetetlen követelmény az irodalomhoz való érzék, egyáltalán az alkotás, az írás. A magyar író tehát támogatja a többi titokzatos és definiálhatatlan, sikeres és még sikeresebb magyar író, mert folyamatos késztetést és kihívást jelent, hogy náluk jobbat kell írni – akkor is, ha nem írnak –, mert náluk sikeresebbet kell írni – akkor is, ha a kutya se tud rólok.

„Tisztelt Kuratórium, nagyon kérem, ne zavarjanak, írok! Sk., magyar író.”

Feldenstein rabbi egyszer megkérdezte a gyülekezetet, vajon ki támogatja a magyar író, amikor ő a saját főztjét eszi.

Roth mészáros azt felelte, hogy egye csak meg, amit főzött, mert ő aztán biztosan nem támogatja.

Mire Keller korcsmáros bólintott, hogy ő sem.

Mire Lelovits sakter is megszólalt, ő sem, ő sem.

Erre aztán nagyot kacagott Feldenstein rabbi, hogy erről lenne szó, mert bizony a magyar író még a saját főztje sem biztos, hogy támogatja!

A magyar író szívszorító és az utókor számára számtalan tanulsággal szolgáló szerelmi életét támogatta – éppenséggel 1583-ban – egy megerőszkolandó szépséges zólyomi polgárosszony, támogatta továbbá Vajda Julianna Lilla, Sárvári Anna színésznő, a szeptember hónap végének melankolikus hangulata, Kratochwill Georgina, Fröhlich Brúnó, Boncza Berta, Tanner Ilona, a Trepomena pallidum elnevezésű baktérium, Prohászka Ottokár püspök idevágó véleménye, Spiegler Bella, Várady Gyula szállodaigazgató és neje, Várady Gyuláné, nem kevésbé bakfiskorú leánygyermekük Várady Rózsa Zsuzsa, továbbá Démusz Ella, Vágó Márta, Gyömrői Edit, Kozmutza Flóra gyógypedagógus, valamint egy másik magyar író felesége, jelesen Karinthy Frigyesné Böhm Aranka, aztán az úgynevezett harmadik zsidótörvény, az 1941: XV. tc., amennyiben – többek között – megtiltotta az úgynevezett vegyes házasságokat, illetve a zsidók és nem zsidók közötti nemi kapcsolatok abszolválását, úgymint a csókot, a simogatást, a testtagok összedörzsölését, a pettinget, a coitust, az ölelést, az ölelést.

A magyar író nemi életét támogatta az 1951. évi 9. tvr., amely Anyasági Érdemrend adományozása, valamint a sokgyermekes anyák jutalmazásának tárgyában született. A magyar írók szerelmi életét támogatta Bíró Károlyné született Ratkó Anna textilművész, agitátor és miniszter.

Boldogult ifjúkorában s aztán még igen sokáig a magyar író magától értetődően bírta a szavak támogatását. Aztán a helyzet megváltozott. Ősz lett a nyelvben, hideg szelek fújtak a papírlapok fölött. Az a megszámlálhatatlan részvétlen, hiábavaló, elpergő, semmibe hulló szó, szó, szó.

A magyar írókat támogatta báró Hatvany Lajos, Makai Ödön, Aczél György, Soros György és Vendelin pincér.

A magyar író munkásságát támogatta az idegenszívűség, a homoszexualitás és a hazaárulás.

A magyar író munkásságát a legnehezebb helyzetekben is támogatta az emberi butaság.

A magyar írókat támogatta a magyar nép kenyere.

A magyar írókat támogatta a francia croissant, a bajor péksütemény, a bécsi kifli, a berlini kuglóf, a saslik, a hamburger, a bolognai makaróni, a brindzás tészta, a knédli, a scsí, a kebab.

Hogy a magyar író kulturáltan tölthesse el a szabadidejét, támogatta a magyar történelem, azon belül is a magyar nép megannyi forradalma és szabadságharca, az első és a második világháború, Kufstein, Theresienstadt és Josephstadt festői vidékei, a Margitsziget, Szibéria, a budai Tabán, a Balaton, a Don-kanyar festői vidéke, Oświęcim, az Andrássy út 60-as számú épülete, a hangulatos hortobágyi munkatábor, a szegedi Csillag börtön.

A magyar író utazását a magyar királyi csendőrség segítette.

Szurkoljunk együtt a magyar íróknak!

A magyar író temetését támogatta a Magyar Királyság, a Magyar Népköztársaság, a Magyar Köztársaság.

„Tisztelt Kuratórium, a közeljövőben esedékes feltámadásom végett kérem temetésem későbbi, meg nem jelölt időpontra való elhalasztását!

Maradok tisztelettel, sk., magyar író.”

LEVELEK A HOLMI KÖRÜL

Galgóczi Erzsébet – Réz Pál

Kedves Pali!

Megkaptam levelét. Örülök és megtisztel, hogy induló lapjuknak már az első számában szeretnének szerepeltetni. Sajnos, nem ígérhetek semmit. Két okom van erre:

1. Matyi tájékoztatása nem egészen pontos. Ugyan most már kijöttem a kórházból, de távol vagyok attól, hogy egészséges legyek. Az infarktus nem múlik el nyomtalanul, s miután az óvo rendszabályokat nem tudom maradéktalanul betartani (pl. az izgalommentes életet), a nap nagyobb részében rosszul érzem magam, és csak néhány óra hozszoj jó. Ebben az állapotban nem lehet prózát írni, mert – már rég rájöttem – prózát csak olyan erőnlétben lehet és szabad írni, amilyen erőnlétben az ember megnyerné az olimpiai bajnokságot. Én most legfeljebb a csornai úttörők versenyén indulhatnék.

2. Palikám, maga tudja a legjobban, hogy 20 éve nem írok novellát. Betegségem előtt – ami lényegében két éve kezdődött – két regénytémával foglalkoztam, s a kórházban rájöttem, hogy valószínűleg egy harmadikat fogok megírni. De ebből még csak homályos elképzelésem és jegyzeteim vannak.

Ha lesz valami füle-farka részlet ebből a regényből, elsőként magának mutatom meg.

Viszont van egy kérdésem is: „életműsorozatom” 3. kötetét, ami, úgy emlékszem, már a kisregényeim egyik része lenne, nem kellene-e összeállítanunk?

Különben már láttam a Kettősünnepet, csak két dolog ellen van kifogásom: nem ezt a fényképet beszéltek meg, a másik: mért nem színes a címlapon lévő grafika? Tudom, hogy nem magára tartozik, de most már, ha két év után először levettem az írógépem tetejét, egyúttal ezt is megkérdem. Ne haragudjon érte és semmiképpen ne sértődjék meg a Mariann.

1989. máj. 7.

Szeretettel üdvözlí:

G. Erzsi

Kardos G. György – Réz Pál

Budapest, 1989. május

Kedves Pali,

mit mondjak, nagyon meghatódtam a kedves leveledtől, azóta is töröm a fejem, hogy miben tudnék hasznotokra lenni – biztos vagyok benne, hogy a tiétek lesz a legtisztább és legméltóságtejjesebb irodalmi vállalkozás. Augusztusig kérek csak türelmet, addig a fejemen van a gyerek, a nyaralás és a számtalan rémes bérmunka. De azért jó volna egyszer együtt ebédelni, mint régen, az évek során összegyűlt egy szerény készletem fiatal írókból, ígéretekéből és lehetőségekből, talán ezzel is tudnék segíteni. De nem csak irodalomról szeretnék beszélni Veled, inkább azokról az apróságokról, amelyekből az irodalom végül is táplálkozik, például arról, hogy jó volna fiatalabbnak lenni. A jövő héten felhívlak, mert aztán elmegyek a veszprémi tévé micsodára zsűrizni.

Sok sikert kívánok Neked és Nektek!

A régi szeretettel ölel a félhülye

Kardos Gyuri

Csukás István – Várady Szabolcs

Kedves Szabolcs,
megkaptam felkérő leveledet, elnézést, hogy csak most válaszolok, de nem voltam Pes-
ten. Ám örömmel válaszolok, illetve állok rendelkezésedre! Mivel én már évek óta
megrendelésre írok, Nektek is felajánlok egy-két verstémát, íme a mutatványsorok:

1. Kit a szíve, kit a rák,
ne féljeteK, cimborák!
2. Február 2-án az Isten
nem tartózkodott Budapesten...

(Ezt Timár Béla halálára kezdtem el)

3. A meghülyülés boldog csöndje vár...

Írd meg, hogy melyik kell és hogy milyen hosszú legyen!
Réz úrt (rézorrt, trezorrt stb) szeretettel üdvözlöm, sok sikert kívánok az új laphoz!
Hozzád egy viszont-kérésem lenne: küldj az Új Idő-nek verset! (A neved már úgylis
megjelenik: Orbán Ottó dedikált Neked egy verset! Tudsz-e róla?)
Válaszodat várom, baráti szeretettel és jókedvvel
üdvözl a hálás költő-szerző:

[Csukás] Pista

Bp. 1989. máj. 30.

Tandori Dezső – Várady Szabolcs

1989 XII 8

Dr. Sz.,
nagyon remélem, hogy jól vagy! Most annyiféleképp van az ember. Magam azért nem
panaszokodhatom, mert a – számomra – sok utazás után fokosabban, s nem malomaljásan,
az maradt: mégis Aliz, mégis Samu... ha már Szpéró nem él, hát... azért őK, őK... őK
számítanak, nagy pauza, aztán... lehet utazni is épp akár. Persze, a realitásoknak az
ember eleget – túl sokat is – tesz; ám a valódibb kapcsolódásból jön még a gyakorlatibb
beszámoló is, ld. ez a vers, alkalmasint.

Várom, hogy ha a forgalmas karácsony-idő engedi Nálad, írtj pár sort, mit szólsz eh-
hez a kis szerkezethez, amely két flekken a Holmi-versrovat számára összeállt. Ezt tehát
nagyon is Nektek küldöm! Nehogy, én marha, félreértést okozzak még egyszer.

Jó lenne, ha ez a vers folytatná az eddigieket a Holmiban. Kiderül.

A platán alatt egyébként tényleg nagyon csudálatos volt: öböl-állapot. Egyáltalán, ne-
kem Köln az első német város, amely igazán tetszett. De nagyon!

Sz., Dr., sok szeretettel gondolok Rád

– ölel
TD

* PS Ja, a „flekken” meg elfojtott vágyaim emléke: 11 napom alatt „ott” nyilván ettem
volna valami ilyen jót. TD

Várady Szabolcs – Tandori Dezső

1990. március 8.

Dr D –

ma jól kezdődött a nap! Először is elmentem úszni (elvileg hetente kétszer van ez be-tervezve, de nem mindig sikerül kivitelezni), jólesett, és az idő is igen tavaszi, és akkor hazajövet végre kibontottam a tegnap Réz Palitól elhozott csomagot – a heti „anyagok”, nem mindig öröm, mit mondjak, tömérdek levél írására kötelező, kíméletes visszautasítások, és egyáltalán: dönteni, mi kell, mi nem, gondolhatod, mennyire kínos ez, viszont talán mégiscsak jó, ha van egy „válogatott” versrovat, ahol, amennyire lehetséges, tényleg csak az van, ami jó, vagy legalábbis amiről azt hiszem, hisszük, szóval a tényleg jók nem olvadnak bele a sok semmilyenbe, és akkor azok is észrevevődnek, amikre máshol talán nem figyelne fel senki, mert a szerző még nem „név” – így valahogy egyelőre mindig sikerül meggyőzőnöm magamat, hogy kitartsak, de azért az az igazi ünnep, ha bejön valami, amivel nincs ilyen gond, illetve semmilyen gond, hanem örülni lehet neki és élvezni – „nos, hát” így vagyok most a Te küldeményeiddel. Kevés az, hogy tetszik – „fel vagyok dobva”. Egy szójátékos röpddefiníciót is sugall mindjárt – talán (remélem) a Te szellemedben: a vers: élés-tár. Értve, ahogy csak lehet. De persze főleg úgy, hogy élés van benne tárolva, de tárva is – ki, nekünk, életterlen olvasóknak. Vagy életterleneknek. Amilyen én sajnós legalábbis vagyok, már elég régóta. Viszont nagyon élveztem külön is az éles elmés, fél esernyős verset, és feljött bennem egykori séták és társalgások emléke, de igazán, mint a nap, felhőzve aztán, hogy mért is nem tud ez már olyan régóta összejönni. Na de próbálok tárgyilagosabb lenni: szóval ez a három „adag” nagyszerűen követi egymást – remélem, három egymás utáni számban – a kétflekkes prózát pedig én a legelejére javasolnám. De még legelőbb is jön a Pipi nénis, Lánchidas vers, és ott a Rilke–Nemes Nagy-tanulmány.

Egyetleneg apró helyesírás-technikai kérdés: a VISSZA legvégén a pont szándékosan került-e az idézőjelen kívülre (mert amúgy, szabály szerint belül kéne lennie, mint-hogy az egész mondat idézőjelben van)?

Szeretettel ölel
Szabolcs

Tandori Dezső – Várady Szabolcs

Dr Sz., ez IX 11-én csak egy igen rövid levél – láthatod! – m, félreütés, – egy „,” került volna a „m” helyére. A levél hosszabbodik. Ferencz Győző verse ihletett meg, elküldte nekem. Ez a két költemény: a Holmiba... és Neked, hátha örülsz nekik. Kem, ked, ki, künk, ktek, kik... de nem tökéletes. A felezősoros, összetördelt „lóversenyos” versben sem tökéletes a forma, de egy-két szabálytalanság ellenére talán újdonság. Dr Sz., olvastam Imreh-t, igen jó! S ez VAN manapság, amit-ahogy Imreh ír(ja). Szépen szóltál róla.

Most erre telik, de minden kb. megy. A szokott bajok helyett mások vab, jav., vannak.

Szeretettel ölel barátod

Várady Szabolcs – Tandori Dezső

90. IX. 15.

Dr D – majd jegelem ezen levelém okt. elejéig, de nem állhatom meg, hogy máris ne válaszoljak – úgy fölpezdültem küldeményeden, sőt! De mondom sorjában. Már Győző mutatta szerdán a kiadóban az „F. Gy. közelítő őszé”-t, azzal, hogy a Holminak szánod, ami azért is igen remek, mert – amit nem is tudhattál – Győző verse is ott jön, a novemberi számban, és itt a második öröm: még épp leadás előtt lévén ez a szám, gyorsan bele is lehet tenni a Tiédet is, ami megint kétszeres öröm, mert amúgy is elég jól indul ez a szám: három Ferencz Győző-verssel, aztán jött volna nekem egy versem, aztán meg két Petri – hát már ez is elég jó kezdés, ritkán jön így össze egy ilyen blokk (már elnézést, ha szerénytelenül magamat is beleértem ebbe a jóba, de hosszú-hosszú szünet után iz-zadtam ki ezt a – mellékelt – „Eltérítések”-et) – szóval így indult volna a novemberi szám, és akkor most még hozzájön a Te győzős-babitsos-goethés remeklésed (a másik kettőt muszáj későbbre hagyni, de talán nem is baj, mert 1) vannak összekötő motívumaik, 2) nem lehet minden nagygyút egy számban elsütni, nemde). No és most érek a jelzett „sőt!”-höz. Úgyannyira föllelkesedtem, hogy a Győző-vers ihlette versed engem is vers-re ihletett (itt küldöm), úgyhogy most akkor a nov. szám egy ilyen hármas vers-lánccal gyarapodott. Palinak elújságoltam telefonba, nagyon tetszett neki a dolog. Már csak azt nem tudom, hogy nekem fog-e még holnap is tetszeni a magam verse (most fejeztem be éppen) – de hogy köztetek így ott lehetek, az mindenképpen nagy öröm!

Még annyit: az „Akarmi, bulvar Barmi” most nyomtatásban újraolvasva még jobban tetszett, mint először, pedig már akkor is nagyon – mint mindenkinek a szerkesztőségben (ezért is került a szám élére). Azóta másoktól is hallom, hogy milyen különlegesen jó.

Dr. D! Egy fontos technikai kérdés: hogyan képezed az „A Végül-Semmi” szedését: próza gyanánt (makáma?), vagy a kézirat szerint tördelve a sorokat? Kérlek, válaszolj! Vagy maradjunk abban: ha nem írsz külön ez ügyben, akkor prózaként lesz szedve, erre még van idő, úgyhogy feltétlenül írd meg, ha a másik változatot gondoltad.

Szóval: sör? Petri is mostanság többet söröz, mint vodkáz, de neki ez már szinte élet (vagy halál) kérdés. Én jámborabbul iszogatok ezt-azt, eklektikusan. Hanem a lényeg: nagyon örültem a verseknek! És hát akkor itt küldöm a magam szerény termését. (Még előbb az októberi Holmiban lesz egy kis bökvers, de az tényleg csak annyi.)

Szeretettel ölel: Szabolcs

Vas István – Réz Pál

Szigliget, 90. január 31.

Kedves Pali,

végigolvastam az új Holmit, már amennyire belőle képes voltam.

A szenzáció nekem az Imre Flóra két verse volt – régóta nem találkoztam ilyesmivel. Tudásból annyija van, mint N. N. Á.-nak, szenvedélyből, mint szegény Hajnal Annának volt.

Egyáltalán, a lap aranyfedezete a versanyag – végig jó. (Kivéve a berlini verset.)

A novellafélék nem keltették föl érdeklődésemet (ami talán nem az én hibám).

Markó Béla Dsida-cikke szép, bár lényegest nem mond. – Nádas Péteré még csak nem is szép.

Határhoz én nem merek szólni, a század olvashatatlan zsenije közé sorolnám, így a róla szóló cikkhez sem, de azt hiszem, az írója tehetséges.

Zeke Gyula cikke szellemesen kezdődik, de nem értem, mit akar mondani.

Kocsis beszámolóját érdeklődve olvastam – olyan, mint ő maga. A Listener-cikk viszont felületes, sőt üres.

Németh G. Béla okos is, igaz is – de Radnóti Naplója több emóciót érdemel.

Babarczynak is igaza van, de Balassa olyan üres, hogy semmit sem érdemel.

Radnóti cikke ugyancsak szellemes és igaz, de minek? Szász Imrét méltatlanság ezek közt tárgyalni – más a tárgya, és a dokumentációja is többet érdemel.

Engel Pál rövid cikke szellemes.

Domokos Matyi írása a szám legjobb prózája, és a legbátrabb.

Ja igen, majd kihagytam Szabolcsot. Pedig nagyon jó a cikke Ferencz Győzőről, különösen, ha figyelembe veszem, hogy Lator nagy tanulmánya után milyen nehéz róla írni.

Egészsze véve nagyon jó, magas színvonalú lapot csinálsz – szívből gratulálok hozzá.

Mi nagyon jól vagyunk, eddig a Friedellt javítottam, csak most kezdem kérdezni, mit fogunk dolgozni?

Ölel Pista

Várady Szabolcs – Takács Zsuzsa

1990. november 5.

Kedves Zsuzsa!

Nagyon szép ez az új Öt vers (is). A díszletszerű elemeknek is erős valóságfedezetet ad a jól érzékelhető álomrealitás, akárcsak a többi ilyenfajta verseidben. Minden egyszerre lebegően irreális és biztonságosan szilárd, és ettől különleges atmoszférája támad. Szóval jó.

Egyetlen apróságot szeretnék csak szóvá tenni. Egy sort illetően van néminemű nyelvi aggályom. „Az éjszakai utca alig megvilágított.” Versben persze mindent szabad, amit prózában nem, úgyhogy ezt sem követelődözöm, csak megfontolást érdemlően említtem. Én allergiás vagyok erre a nyelvtani szerkezetre, melyet manapság a tévé, a rádió, a sajtó naponta sujkol [sic, hm] mindenkibe: „A lakáshelyzet még nem megoldott”, „a feltételek nem biztosítottak” – ahelyett, ahogy ép magyarsággal mondani kellene: nincs megoldva, nincs biztosítva. Mint ahogy nem azt mondjuk: „Az ajtó kinyitott”, hanem azt, hogy „ki van nyitva”. Hát ezért zavar engem a „megvilágított” mint állítmány, bár az is nyilvánvaló, hogy itt nem lenne megoldás az „alig van megvilágítva”. Mellesleg, ha jobban belegondolunk ebbe a képbe, fölmerülhet a kérdés, hogy mi is okozza hát a látási nehézségeket, a hiányos közvilágítás vagy a kavargó köd. Nem lenne mindenképpen jobb valami ilyesmi: „Alig látni az éjszakai utcán”?

Méltóztassék, Költőnő kérem, egy perc tűnődést szentelni emez aggályoknak, és nega- avagy pozitív döntéséről, mely mindenképpen mérvadó lesz, engem értesíteni.

Tisztelettel

Takács Zsuzsa – Várady Szabolcs

Kedves Szabolcs,
nagyon köszönöm az észrevételt. Alig lélegzik az éjszakai utca. Kőd kavarog stb. Jó?
Hosszú leveled külön öröm. Valami módon a Holmi-estet idézi. Küldök majd neked
rémes verseket is (de csak akkor, ha megígéred, hogy válaszolsz mindenképpen). De
addig is, míg erre sor nem kerül, őrzöm ezt az őszsárga, ködsárga leveledet abból az
időből, amikor még jó verseket írtam.

Szerzőtök, mint mindig, szeretettel köszönt:

Zsuzsa

nov. 7-én

Utassy József – Várady Szabolcs

Szigliget, 1991. dec. 18.

Kedves Szabolcs!

Köszönöm szigligeti lapodat. Örömet szerezteél vele. Most én akarom viszonzni evvel
a levéllel. Azt akartam írni megszólításként, hogy: Drága Szabolcs! Ám féltem, hogy Drá-
vaszabolcsnak véled majd olvasni. Ne haragudj: csak a liter vörös beszél belőlem!

Küldök nektek négy vers-félét. Majd valamikor, úgy tavasszal, szorítsatok nekik he-
lyet, ha tudtok!

Palinak, Valamennyiőtöknek:

Kellemes Karácsonyt

és Boldog Új Évet kívánok;

Téged pedig öllelek is:

Dzsó

Várady Szabolcs – Utassy József

1991. december 28.

Kedves Dzsó!

Először fordítva tettem be a papírt, azért van kétszer a dátum – pedig nem is ittam egy
liter vörösbort. Kösz a verseket és a kedves levelet hozzájuk. Kellenek a versek, a rövidek
is – persze a hosszabb a fővers – erről azonban azt is meg kell mondanom, hogy nem
egyenletes: nagyon erősen indul, aztán a végén, az utolsó két szakaszban esik valame-
lyest. Nem volna kedved még egyszer elővenni, és – feltéve, hogy egyetértesz – még fa-
ragni rajta egy kicsit?

Ha sikerül, az pompás lenne, ha nem – akkor is kell nekünk.

Ölel és boldog új évet kíván

Szabolcs

Utassy József – Réz Pál

Bp. 1992. jan. 12.

Kedves Palikám!

Ahogy telefonon megbeszéltük, mellékelten küldöm az átfirt verset. Köszönésképpen lapogasd meg Szabolcs lapockáját helyettem is! Valamennyiőtöket üdvözöl és ölel

Dzsó

Baka István – Várady Szabolcs

Kedves Szabolcs!

Lator túloz – nem „gyönyörű” és nem sok verset írtam a Fém hőmérőtok óta – csupán annyit (5-6-ot), hogy egyéb, régi tartozásomat kiegyenlíthessem vele. S most ráadásul kifújtam volna. De az első, általam is jobbnak tartott vers, természetesen, a Holmié, mint ahogy eddig is a javát igyekeztem nektek adni. Kis türelmet kérek.

Baráti üdvözléssel:
Baka István

94. II. 18.

Kedves Szabolcs,

köszönöm lapodat, nagyon jólesett. Úgy tudom, a Siralomház a Holmi decemberi számában jön; ez a mostani vers már a jövő évre szól tehát, ha tetszik nektek, és ha megérem.

Még egy onkológiai kezelés vár rám; utána dől el, van-e reményem a rehabilitációs műtétre. Ha nem, ki tudja, lesz-e kedvem folytatni ezt a megalázó félig-meddig szobafogságot.

Most egy új játék vigasztal: vettem végre egy szövegszerkesztő gépet (Brother LW-30). – a verset és ezt a levelet is azon írtam. Talán sikerül összehoznom még egy kötetet, bár inkább lemondanék róla, csak egészséges lennék.

Igaz barátsággal üdvözöl
Baka István

Szeged, 1994. XI. 17.

Takáts Gyula – Réz Pál

Bece 994. 09. 20

Kedves Palim,

nagyon köszönöm figyelmedet, hogy a Holmi ide is eljön hozzám, a hegyre. Bizony rám fér a jó írás, mert eléggé elhagyottan készülök a szüretre, amely ebben a bolond nyárban és kora téli őszben nem sok jóval kecsegteti a hordóimat. Azért lesz elég, és szívesen kínálnálak Benneteket.

Néhány vers azért beért a szőlővel együtt. Igaz, kisebb a fürtök szeme, de tán az íze se gyengébb, mint volt a régieknek. Hogy más, azért is küldöm őket. Kérlek, légy szíves, közöltessed őket. Az új Berzsenyimet megkaptad-e?

Ölel a régi barátsággal a hegyi ember
T. Gyula

Petri György – Réz Pál

Nagyságos II. Pál (de genere Cupri)
Versválasztó Fejedelem Úrnak

Viziváros, 1997. január
havának 15-ödik napján

Redactorissime!

Féltem én előre zeuszi haragodtól, ha meglátod verseimet az Alföldben. Most bátorkodnék előterjeszteni érveimet.

Mint radikális neoliberais, szentnek tartom a piaci versenyegyenlőséget. Márpedig ennek igencsak ellentmond a Te pretenciód a „ius primae selectionis”-ra. Ugyanis ebből az következne, hogy a színbor mindig a Holmié, a csigert meg kaphatja a többi lap. Ezenkívül egyetlen kultúrpolitikai elvem az, hogy mindenképpen meg kell szüntetni Budapest kulturális vízfej mivoltát.

Verseim zömét úgyis a Holmi kapja. Ha a vidéki városok folyóiratai arra lennének kénytelenítve, hogy a helyi dilettánsokkal ériék be, akkor ellehetetlenülne a kívánatos szellemi decentralizáció.

Nos, ezeket tudom fölhozni mentségemre, már amennyiben rászorulok erre.

Ha túl leszek az Amphitryonon (két-három nap), akkor gyártok mindenféle finomságot, pl. kocsonyát, valamint egy általam kiötölt, fácánból, őzből és vaddisznóból készülő erőlevest, amire szeretettel várlak, vagy ha nincs kedved kimozdulni ebben az ocsmány időben, akkor viszünk Neked kóstolót.

Alázatos tisztelettel
Petri György
költőfejedelem

Ps. Ha mégis hajlandó vagy eljönni hozzánk – aminek nagyon örülnénk –, akkor természetesen érted jövök taxival, és haza is szállítalak.

Gy

Parti Nagy Lajos – Réz Pál

Cher Charme Úr,

levele – hogy első születendő Novellám Holmihoz adnám buja nászra – kedves kalapemelése folytán, mely érdemtelen, pirulásom kevés határt ösmert, de sáppadásét nem. Mondhatnó: Buja-nász a zavarom, s azonmód agywelőlomból még kivált vers is szökkent szárba, rügybe’ legalább is: „Kedvers Jászaik / Buja Nászaik”, ilyen rövid, verses lapidária, deh félre Lhyra, ilyen invitállásnak ellent állhatni abzúg aki, vagyis az első adandó be-

szélyt amint fölnövellem, az Holmié. Nászhatják előre is, bár a temporális konditzióimat illetően gyanuperem van, nem tudom, mikor lesz futtatható széprózám. S lesz-e vajh?! Tejh?! Lágy kenyérh?!

Tisztelt chím, esetleg klónozni nem-e lehetne-e? Mostanában régi dicsőségem klónozzom hámsejtből, de a körömágyrágásnál folyton megakadok.

Hogy mikor léssen tehát rendes szülésem, asztat a Fennvaló tudná megmondani, ha, ki mostanság nem ügön kefélget engem, legfölebb rám, ha tetszik érteni, mert én nem ügazán. De bármikor beüthet bármi, iparkodni fogok köszönettel.

Nem szaporítvást tovább e klektikus, stílygakott levelet, maradok kalapemeléssel alá s an az Ön

Charles Bogardy Jolán Ja

(B.Pesten március havában Sandoredekor, ki zsákbahózen.)

Kedves Réz Úr Öcsém, bocsásd meg, ez a Jolán, amint egyedül hagyom, máris írni kezd, mintha ő kapta volna kedves leveled. Persze, ő legalább ír.

A felkérést köszönöm, amint lesz szépróza, azt, ígérem, Nektek adom. Hogy mikor lesz, nem tudom.

S lesz-é fer? Lesz-é passzé?

De abbahagyom, a Jolánság, úgy látszik, ragadós.

Szeretettel ölel:

L.

Parti Nagy Lajos

AZ ÉTKEZÉS ÁRTALMASSÁGÁRÓL

Gyógyíró-cédulák egy előadáshoz(-ból)

Igen tisztelt Hölgyeim és, hogy úgy mondjam, igen tisztelt Uraim! Önöket is felzaklatná, ha előadók lévére nem találnák a színpadot. Találnék. Igen. S közben, botorkáltukban még szekírozva is volnának, hogy „mikor lehet csinálni a sötétet, doktor úr”, mint-ha nem tudná a bizonyos Margitka, hogy az ilyesmi dolgokkal tessék a menedzseremhez fordulni. Az tud mindent, naná, hogy tud. Még ha most fel is kapta a kis vizét és elrohant. Az én Ilikém.

(...)

Egyébiránt, tessék csodálkozni vagy sajnálkozni lefele, de nem vagyok doktor, úgyhogy ne tessék doktorurazni itten. Már bocsánat, de nem csak egy doktornak lehetnek gondolatai. Emóciói. Látóköre a saját kárán. Én szaknévsorképes orvosegyetemi demonstrátor vagyok, ha éppen tudni akarja. Tudományos külső munkatárs több obezológián. És vegye tudomásul, attól, hogy ilyen piszlicsárébb meghívást is elfogadunk „A magyarság táplálkozásá”-ról, attól még lehetünk valaki. Ha nem doktor az ember, még lehet esetleg valaki.

(...)